

Drony i czipy – nowe dziedziny współpracy polsko-tajwańskiej

Justyna Szczudlik

W ciągu ostatnich dwóch lat doszło do wzmocnienia współpracy Polski i Tajwanu. Powodem jest zarówno intensywniejsza tajwańska dyplomacja ekonomiczna, jak i większa otwartość Polski na kontakty wykraczające poza sferę gospodarczą. Główną dziedziną współpracy stają się technologie niezbędne Polsce i Tajwanowi do budowania własnej odporności (np. zmniejszające ich zależność od państw niedemokratycznych i stwarzających zagrożenie) i do odstraszenia głównych adwersarzy: Rosji i Chin.

Od wartości do interesów. Od 2017 r. kontakty [polsko-tajwańskie](#) są coraz intensywniejsze. Proces ten rozpoczęło zawarcie w grudniu 2016 r. – po ponad [20 latach negocjacji](#) – porozumienia o unikaniu podwójnego opodatkowania. Pomimo intensyfikacji i instytucjonalizacji kontaktów zarówno środowisk biznesowych (powstanie izb handlowych), jak i administracji (dialog w różnych resortach, powstanie komisji i grup roboczych) strony nie były usatysfakcjonowane efektami współpracy.

Tajwan liczył na większą przychylność Polski wobec wzmocnienia jego podmiotowości międzynarodowej. Oczekiwał upublicznienia spotkań wysokich rangą urzędników i polityków, na co strona polska nie była gotowa w związku z prawdopodobnymi negatywnymi reakcjami Chin. Natomiast władze Polski miały nadzieję, że kontakty z Tajwanem przełożą się na korzyści gospodarcze, szczególnie na napływ inwestycji, które dadzą impuls rozwojowy i będą tworzyć miejsca pracy – na wzór inwestycji japońskich czy południowokoreańskich.

[Po wyborach na Tajwanie w styczniu 2024 r.](#) nowa administracja wprowadziła korekty w polityce, m.in. wobec Europy. Jak podkreśla minister spraw zagranicznych Lin Chia-lung, wyspa przechodzi od „dyplomacji opartej na wartościach” do „dyplomacji opartej na wartości dodanej”. Nadal jest ważne wzmocnienie podmiotowości międzynarodowej Tajwanu poprzez promowanie, wraz z partnerami zagranicznymi, tajwańskiej demokracji i rządów prawa – po części w opozycji do ChRL – co priorytetowo traktował poprzedni minister Joseph Wu, ale w pierwszej kolejności liczą się zyski gospodarcze i związane z bezpieczeństwem. Na korektę podejścia najprawdopodobniej wpłynęły m.in. niezadowolenie państw

europyjskich, w tym Polski, z braku korzyści gospodarczych ze współpracy z Tajwanem, niepewność władz wyspy co do polityki administracji Donalda Trumpa, a także wnioski z wojny na Ukrainie, w tym rosnące znaczenie niesymetrycznych zdolności obronnych. W efekcie interesy Tajwanu i Polski zaczęły się do siebie zbliżać.

Handel i drony. Dwustronna współpraca gospodarcza charakteryzuje się znacznym deficytem w handlu towarowym po stronie Polski. Powodem jest duży import, głównie produktów zaawansowanych technologicznie o dużej wartości dodanej. W 2024 r. były to półprzewodniki, panele LCD i inne części elektroniczne, które stanowiły ok. 60% importu z Tajwanu. Trudność ze zrównoważeniem deficytu wynika m.in. ze stosunkowo zamkniętego tajwańskiego rynku dla większości dóbr i usług poza sektorem teleinformatycznym (liczne uregulowania prawne i nieuznanie wielu norm międzynarodowych, także unijnych).

Choć zgodnie z danymi GUS ostatnie lata nie przyniosły zmian – deficyt rośnie proporcjonalnie do wzrostu importu z Tajwanu i polskiego eksportu na wyspę (wykres 1) – to na uwagę zasługują nowe towary, takie jak m.in. drony i części do nich. W listopadzie 2024 r. Polsko-Tajwańska Izba Handlowa podpisała z Taiwan Excellence Drone Alliance (TEBIDOA) memorandum o współpracy dronowej. Według danych tajwańskich Polska w 2025 r. była największym rynkiem eksportowym dla Tajwanu jeśli chodzi o drony (polskie i unijne dane nie wymieniają tej kategorii towarowej). Tajwański instytut DSET w tegorocznym raporcie sugeruje, że Polska importuje części dronów (podzespoły i komponenty), które następnie są montowane i przekazywane Ukrainie.

BIULETYN PISM

Większość dronów, które wykorzystuje Ukraina w walce z Rosją, jest produkcji chińskiej lub zawiera chińskie komponenty. Co ważne, Chiny dostarczają drony lub części do nich zarówno Ukrainie, jak i Rosji. Tajwańskie drony dla Ukrainy nie zawierają komponentów chińskich (tzw. *non-red supply chain*), a władze wyspy są zainteresowane doświadczeniem Ukrainy w produkcji i stosowaniu tych urządzeń, by zwiększać gotowość na ewentualny kryzys z ChRL. Tajwan rozważa inwestycje swoich firm dronowych w Polsce, a jednym z powodów zainteresowania może być fakt, że ukraińskie władze nie są chętne do bezpośredniej współpracy z Tajwanem (o co wyspa zabiega bez powodzenia) w obawie przed reakcją Chin.

Inwestycje technologiczne. Z perspektywy polskich władz skala i charakter tajwańskich inwestycji, zwłaszcza w sektorze technologicznym, przez wiele lat była daleka od oczekiwań. Przedstawiciele administracji nie byli więc skłonni dyskutować politycznie projektów o nietechnologicznym charakterze czy niewielkiej wartości dodanej. Tajwan oczekiwał tutaj udziału w ceremoniach uruchomienia zakładów przemysłowych, np. inwestycji Chimei Foods w fabrykę dań mrożonych pod Łodzią w 2024 r.

W ostatnich dwóch–trzech latach Tajwan zwiększył zainteresowanie inwestycjami w Polsce, co częściowo odzwierciedlają dane NBP (wykres 2). Pierwszym sygnałem, że Polska może skorzystać na inwestycjach technologicznych lokowanych w Europie, było rozpoczęcie w 2024 r. budowy zakładu produkującego półprzewodniki w Dreźnie. Przedsięwzięcie o nazwie European Semiconductor Manufacturing Company (ESMC), joint venture niemieckich firm Bosch i Infineon oraz holenderskiego NXP (po 10% udziałów każda) z tajwańską TSMC (70%), będzie produkować półprzewodniki głównie, choć nie tylko, dla branży motoryzacyjnej. Biorąc pod uwagę bliskość Drezna do granicy z Polską, projekt ten stwarza okazję do włączenia polskich producentów rozwiązań logistycznych i komponentów do łańcucha dostaw ESMC. Od 2018 r. w Kobierzycach pod Wrocławiem działa tajwańska inwestycja Universal Scientific Industrial (USI) produkująca elektroniczne płytki, tzw. PSB, na których montuje się gotowe czipy. Dwa lata temu USI otworzyła drugi zakład produkcyjny w Polsce. W 2023 r. tajwański MediaTek, projektujący półprzewodniki, otworzył w Warszawie centrum badawczo-rozwojowe.

W maju br. partnerem strategicznym spółki Electromobility Poland, która ma budować polski hub elektromobilności, został tajwański Foxconn (wcześniej jako partnera rozważano chińskie Geely). Prawdopodobnie powstanie spółka joint-venture. Natomiast w czerwcu br., podczas pierwszego w Polsce Taiwan Expo ogłoszono inwestycję w park technologiczny organizacji TEEMA (Taiwan Electrical and Electronic Manufacturers' Association), której członkiem jest Foxconn. Park, zlokalizowany pod Wrocławiem, będzie się zajmował produkcją m.in. serwerów do AI i części elektronicznych do samochodów elektrycznych. Razem z ESMC mają włączyć Wrocław i okolice w tzw. europejski trójkąt półprzewodnikowy. Zaczęto o nim mówić w momencie ogłoszenia inwestycji TSMC w Niemczech, z uwagi na bliskość Czech i Polski oraz potencjał współpracy tych trzech państw w tym sektorze.

Wnioski i perspektywy. W ciągu ostatnich dwóch lat poszerzył się zakres współpracy polsko-tajwańskiej. Świadczy o tym przechodzenie od zdobywania i zwiększania udziałów w rynkach do brania pod uwagę przesłanek bezpieczeństwa. Rozwój współpracy odzwierciedla dużą elastyczność „polityki jednych Chin”, na której opiera się podejście Polski do Tajwanu. Jej de facto jedynym ograniczeniem jest tzw. reguła nieuznawalności (*non-recognition clause*), czyli nienawiązywanie stosunków dyplomatycznych z Tajwanem.

Udział Polski w trójkącie półprzewodnikowym może wzmacniać europejskie bezpieczeństwo ekonomiczne dzięki przenoszeniu łańcucha wartości do Europy i „wypinaniu” z niego np. chińskich uczestników (*non-red supply chain*). Możliwa jest synergia w budowaniu suwerenności technologicznej Europy między ESMC w Dreźnie (produkcja czipów) a zakładami USI w Polsce (osadzanie ich na płytkach PSB), a także MediaTek (design) i parkiem technologicznym TEEMA (testowanie, pakowanie gotowych czipów, produkcja podzespołów dla hubu elektromobilności). Może to objąć branże motoryzacyjną, przemysłową, robotykę i telekomunikację.

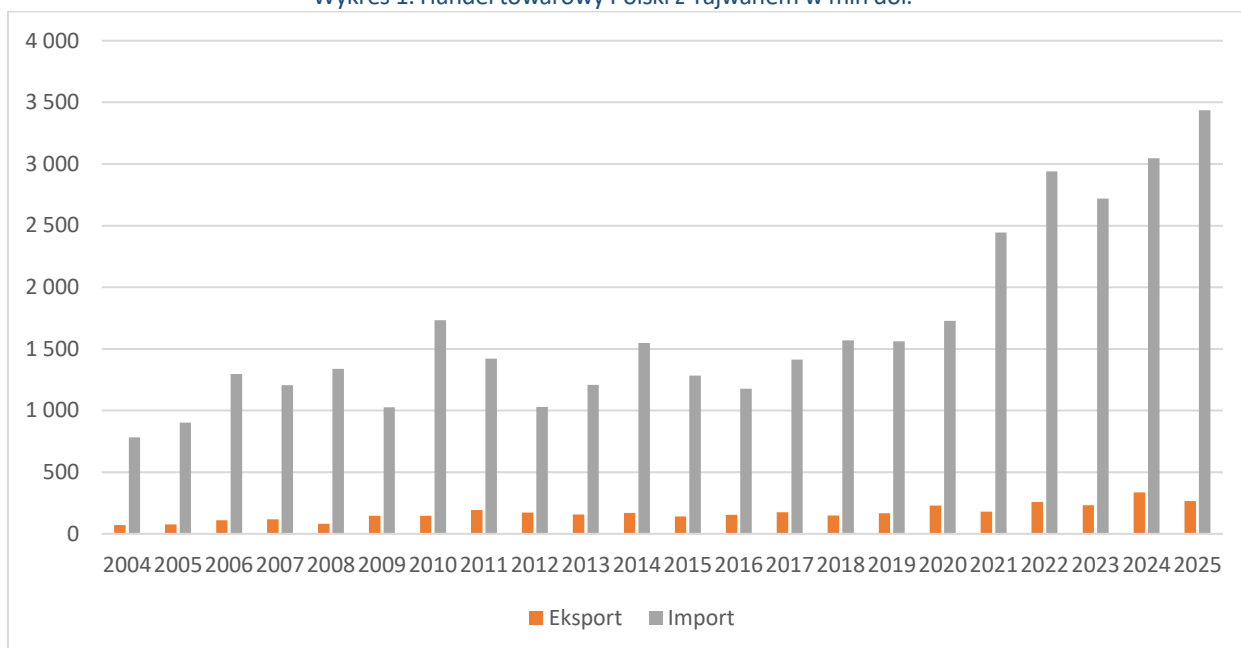
Podobne korzyści dla Polski tworzy współpraca dronowa. Dzięki Tajwanowi Ukraina może zmniejszać zależność od Chin. Inwestycje tajwańskich firm w Polsce mogą nie tylko dać dodatkowy impuls rozwojowy temu sektorowi, lecz także zwiększyć zdolności produkcyjne branży dronowej w Polsce. Będzie to korzystne zarówno dla Polski, która mierzy się z rosnącymi zagrożeniami hybrydowymi z Rosji, jak i dla Ukrainy, która będzie mogła pozyskiwać drony z polskich fabryk.

Obie branże – półprzewodnikowa i dronowa – są elementami budowy odporności państwa i odstraszenia potencjalnego agresora. Współpraca może być obustronnie korzystna. Tajwan dywersyfikuje partnerów, co z jednej strony daje mu zyski ekonomiczne (nie tylko z produkcji, np. w przypadku ESMC połowa wartości inwestycji została sfinansowana przez Niemcy w formie pomocy publicznej), a z drugiej umożliwia polityczne zdyskontowanie tej współpracy – głównie wobec Chin – jako przykładu wzmacniania podmiotowości międzynarodowej. Należy zakładać, że w ramach gospodarczej obecności w Europie Tajwan będzie oczekiwał od państw europejskich większego wkładu w powstrzymywanie Chin od wrogich działań w Cieśninie Tajwańskiej, chociażby w formie stałej narracji o zachowaniu status quo. Dzięki współpracy z Tajwanem Polska może zmniejszać własną zależność od Chin, w tym możliwość użycia przez nie przymusu (*coercion*), i uczestniczyć w reindustrializacji kraju i Europy.

Tajwan nie jest jednak łatwym partnerem. Trudność wynika zarówno z wykorzystywania przez wyspę jej przewag technologicznych do osiągnięcia lepszych warunków współpracy, co często wydłuża i utrudnia negocjacje, jak i z faktu, że poza zyskami komercyjnymi Tajwan bierze pod uwagę kalkulacje polityczne, które mogą być niewygodne dla państw nieskłonnych konfrontować się z ChRL. Konieczne jest zatem stałe zaangażowanie administracji w utrzymywanie kontaktów z Tajwanem i wsparcie w negocjacjach z tajwańskimi partnerami.

BIULETYN PISM

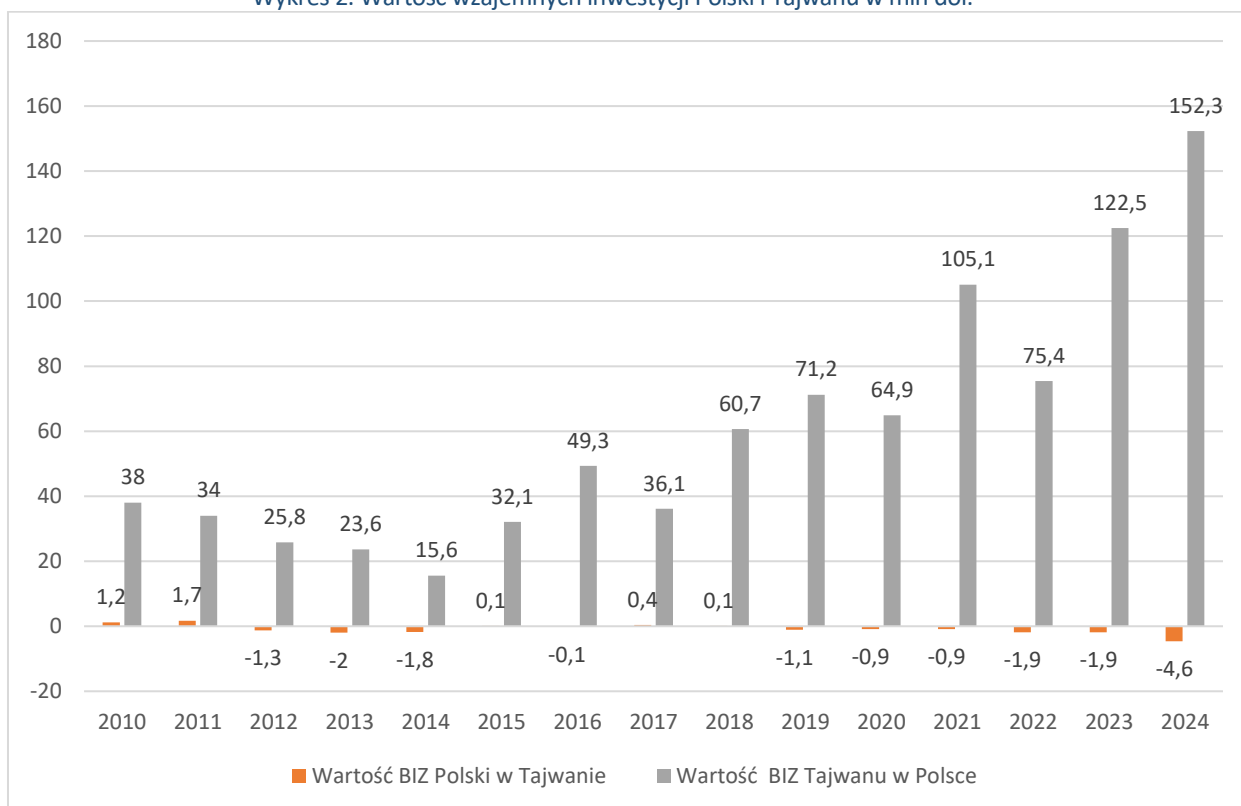
Wykres 1. Handel towarowy Polski z Tajwanem w mln dol.

Źródło: GUS

Opracował: Bartłomiej Znojek

Wykres 2. Wartość wzajemnych inwestycji Polski i Tajwanu w mln dol.

Źródło: NBP

Opracował: Bartłomiej Znojek